

II. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ	VII
II. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	IX
III. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	XV

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
II. ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΩΣ ΑΦΕΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣΔΙΟ- ΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	11
1. Το γενικότερο περίγραμμα ιατρικής δεοντολογίας στα διεθνή και εγχώρια νομικά κείμενα.	11
B. Ο Κώδικας Ασκήσεως Ιατρικού Επαγγέλματος	15
Γ. Ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας	15
2. Βασικοί κανόνες ιατρικής δεοντολογίας	21
3. Υποχρέωση παροχής βοήθειας στον ασθενή	22
A. Νομοθετικό και νομολογιακό πλαίσιο	22
B. Ιατρικές υπηρεσίες σε ασθενή που πάσχει από AIDS	30
Γ. Άρνηση του ασθενούς να υποστεί την θεραπευτική αγωγή.....	35
Δ. Σύγκρουση καθηκόντων επί ανάγκης ταυτόχρονης αντιμετώπι- σεως πλειόνων περιστατικών	43
4. Ανάγκη συναίνεσης του ασθενούς στην θεραπευτική αγωγή – κα- θήκον διαφώτισης αυτού.....	50
A. Η νομιμοποίηση της ιατρικής πράξεως	50
B. Καθήκον διαφώτισης του ασθενούς	52
Γ. Ανάγκη συναίνεσης του ασθενούς	71
Δ. Το ειδικότερο ζήτημα της ακούσιας νοσηλείας ψυχικά πασχόντων ...	82
5. Το ιατρικό απόρρητο.....	86
A. Βασικές νομοθετικές ρυθμίσεις.....	86
B. Περιεχόμενο του ιατρικού απορρήτου.....	89

Περιεχόμενα

Γ. Απόρρητο κατά την τήρηση ιατρικού αρχείου	94
Δ. Άρση του καθήκοντος τήρησης του ιατρικού απορρήτου	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΙΔΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

I. ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ	103
1. Θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την ιατρική έρευνα	103
Α. Γενικά	103
Β. Ειδικότερες προϋποθέσεις διεξαγωγής ιατρικής έρευνας	105
2. Κλινική έρευνα με νέα φάρμακα ή νέες διαγνωστικές και θεραπευτικές μεθόδους	109
Α. Γενικές αρχές - Ορισμοί	109
Β. Βασικές προϋποθέσεις διεξαγωγής κλινικών δοκιμών	114
Γ. Κλινικές δοκιμές επί ανηλίκων	116
Δ. Κλινικές δοκιμές επί ανίκανων ενηλίκων που αδυνατούν να δώσουν νομότυπη συναίνεση	117
3. Ειδικά ζητήματα ιατρικής έρευνας	119
Α. Μη θεραπευτική βιοϊατρική έρευνα	119
Β. Έρευνα σε έμβρυα in vitro	121
Γ. Έρευνα με εικονικά σκευάσματα	121
Δ. Έρευνα σε άτομα που βρίσκονται σε κωματώδη κατάσταση	121
4. Ζητήματα δημοσιότητας των πορισμάτων της ιατρικής έρευνας	122
II. ΤΕΧΝΗΤΗ ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΗΣ ΚΥΗΣΗΣ.....	125
1. Εισαγωγή	125
Α. Γενικές παρατηρήσεις.....	125
Β. Το προστατευόμενο έννομο αγαθό.....	130
Γ. Η αξιολογική σχέση του εμβρύου με ζώντα άνθρωπο	136
Δ. Το οριακό σημείο μεταβολής του εμβρύου σε ζώντα οργανισμό.....	138
2. Οι δεοντολογικές παράμετροι της τεχνητής διακοπής της κύησης.....	145
3. Η ρύθμιση της τεχνητής διακοπής της κύησης στον Π.Κ.....	147
Α. Η διακοπή της εγκυμοσύνης χωρίς την συναίνεση της εγκύου	147
Β. Διακοπή της κυήσεως με την συναίνεση της εγκύου	149
Γ. Διακεκριμένες μορφές διακοπής της κύησης με τη συναίνεση της εγκύου	152
Δ. Οι προβλεπόμενες από το νόμο περιπτώσεις μη άδικης τεχνητής διακοπής της εγκυμοσύνης.....	153

Ε. Συμμετοχή στο έγκλημα του άρθρ. 304 Π.Κ.	157
ΣΤ. Συρροή του εγκλήματος του άρθρ. 304 Π.Κ. με άλλες διατάξεις.....	158
4. Σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού.....	159
III. ΕΥΘΑΝΑΣΙΑ	161
1. Εισαγωγικά.....	161
Α. Η ευθανασία ως ηθικοφιλοσοφικό ζήτημα.....	161
Β. Οι δικαιοπολιτικές παράμετροι της ευθανασίας	166
Γ. Οι δεοντολογικές παράμετροι της ευθανασίας	170
Δ. Ορισμός της έννοιας «ευθανασία» - Είδη ευθανασίας.....	171
2. Η ένταξη των περιπτώσεων ευθανασίας στο κανονιστικό πεδίο του ποινικού δικαίου	172
3. Η ευθανασία σε σχέση με το έγκλημα της ανθρωποκτονίας με συ- ναίνεση (άρθρ. 300 Π.Κ.)	185
4. Η ευθανασία σε σχέση με το έγκλημα της συμμετοχής σε αυτοκτο- νία (άρθρ. 301 Π.Κ.).....	189
IV. ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΕΙΣ.....	195
1. Εισαγωγικά.....	195
2. Το ισχύον δεοντολογικό πλαίσιο.....	196
Α. Η σύμβαση του Οβιέδο.....	196
Β. Ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας	197
Γ. Ο ν. 3984/2011	199
3. Οι ποινικές διατάξεις	202
Α. Γενικοί ορισμοί	202
Β. Η αφαίρεση οργάνων από ζώντα ή από νεκρό δότη.....	205
Γ. Η αφαίρεση οργάνων από ανήλικο θανόντα δότη.....	212
Δ. Οι ποινικές διατάξεις για την αφαίρεση οργάνων	213
Ε. Ιδιαίτερα εγκλήματα κατά την διαδικασία αφαίρεσης οργάνων	215
ΣΤ. Λοιπά εγκλήματα που αφορούν στην διαδικασία των μεταμο- σχεύσεων.....	216
Ζ. Επιβαρυντικές περιστάσεις – Παρεπόμενες ποινές.....	218
Η. Ποινικές διατάξεις που αφορούν την αφαίρεση ιστών και κυττά- ρων.	219
4. Η εμπορία ανθρώπων με σκοπό την αφαίρεση κυττάρων, ιστών ή οργάνων	220
V. ΙΑΤΡΙΚΗ ΥΠΟΒΟΗΘΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ	223
1. Εισαγωγικά.....	223
2. Δεοντολογικό πλαίσιο.....	229

Περιεχόμενα

3. Οι ποινικές διατάξεις του ν. 3305/2005.....	232
Α. Η συζήτηση για το προστατευόμενο έννομο αγαθό.....	232
Β. Οι επιμέρους ποινικές διατάξεις.....	235

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΜΕΛΕΙΑ

I. Η ΣΥΖΕΥΞΗ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΑΜΕΛΕΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	245
1. Γενικά περί της αμέλειας στο ποινικό δίκαιο	245
Α. Ορισμός.....	245
α. Η ρύθμιση του νόμου	245
β. Ενσυνείδητη – Άνευ συνειδήσεως αμέλεια	246
γ. Εσωτερική – Εξωτερική αμέλεια	248
Β. Στοιχεία της αμέλειας.....	253
Γ. Αιτιώδης συνάφεια.....	257
Δ. Αλλότριο σφάλμα – Αρχή της εμπιστοσύνης.....	260
Ε. Υπαγωγή σε ξένο τομέα ευθύνης.....	262
2. Η ιατρική αμέλεια ειδικότερα.....	264
Α. Η νομική ρύθμιση	264
Β. Η θεώρηση της θεραπευτικής επέμβασης.....	265
Γ. Η αξιολόγηση της ιατρικής πράξεως ανάλογα με την θεραπευτική μέθοδο που επέλεξε ο ιατρός	276
Δ. Δυνατότητα προβλέψεως του αποτελέσματος.....	280
Ε. Δυνατότητα αποτροπής του αποτελέσματος.....	284
II. Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΑΜΕΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ	293
1. Συγκλίνουσα αμέλεια περισσότερων ιατρών.....	293
2. Αμέλεια του αναλαμβάνειν – Αμέλεια του αναθέτειν.....	301
3. Η αντιμετώπιση των κατ' ιδίαν περιπτώσεων ιατρικής αμέλειας από τη νομολογία.....	303
Α. Εσφαλμένη διάγνωση.....	303
Β. Χορήγηση λάθος φαρμακευτικής αγωγής	316
Γ. Εσφαλμένη θεραπευτική πράξη	317
Δ. Παράλειψη του ιατρού.....	320
Ε. Κοσμητικές επεμβάσεις.....	335
4. Ευθύνη των ειδικευόμενων ιατρών.....	342

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΘΕΜΕΛΙΩΣΗΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.....	351
II. ΕΚΔΟΣΗ ΨΕΥΔΩΝ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	351
1. Εισαγωγικά.....	351
2. Το αδίκημα της ψευδούς ιατρικής πιστοποίησης.....	352
3. Το αδίκημα της ψευδούς ιατρικής βεβαίωσης.....	355
4. Βασικοί όροι της αντικειμενικής υποστάσεως στα αδικήματα των άρθρ. 221 και 242 Π.Κ.	356
Α. Η έννοια του «εγγράφου».....	356
Β. Η έννοιες της «πιστοποίησης» και της «βεβαίωσης»	356
Γ. Η έννοια του «γεγονότος»	358
Δ. Το ψευδές του πιστοποιούμενου ή βεβαιούμενου γεγονότος	362
Ε. Η προσφορότητα της ψευδούς βεβαίωσης /πιστοποίησης.....	364
ΣΤ. Η χρήση της ψευδούς βεβαίωσης /πιστοποίησης.....	365
Ζ. Η νομιμοποίηση του παθόντος από την ψευδή βεβαίωση /πιστο- ποίηση	366
III. ΣΥΝΤΑΓΟΓΡΑΦΗΣΗ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ.....	368
IV. ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑ ΙΑΤΡΩΝ Ε.Σ.Υ.....	372